

Koppling till grundskolans och gymnasiets styrdokument

Lgr 11 och Lpf 11

Värdegrund

I läroplanen (Lgr 11 och Lpf 11) står under rubriken värdegrund att skolan ska gestalta och förmedla "människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor".

I resursen "Vi, de polska judarna" möter eleverna ett antal historiska människor som från kristen europeisk kultur enbart sågs utifrån ett kriterium, att de var judar av sin samtid. När Tyskland ockuperade Polen kom flera av dessa människor att möta förföljelse och död på grund av att nazisterna såg på dessa människor genom sina antisemitiska föreställningar. I övningen framkommer att de personer som finns med även led av Polens antisemitiska lagar före kriget.

Genom att eleverna upptäcker hur komplex människans upplevelse av tillhörighet och identitet är, leds de till att se komplexiteten även hos människor och grupper av människor i deras närhet. Eleverna kommer också att se verkligheten bakom antisemitismens fantasier och därigenom få en bättre motståndskraft mot antisemitiska föreställningar.

Det centrala i övningen är det som läroplanen nämner som "förståelse för andra människor" och "förmåga till inlevelse". Eleverna ska i uppgiften sätta sig in i en identitet tillhörande människa från en annan tid och från ett annat land. De personer som ingår i övningen har olika politiska uppfattningar, religiös övertygelse och social tillhörighet. De har därigenom olika livsvillkor och olika värderingar av det som sker omkring dem. Därigenom blir förmågan till inlevelse central.

Kunskapsmål

Läroplanen säger att elever ha kunskap om de nationella minoriteternas "kultur, språk, religion och historia". I övningen kommer eleverna lära sig mer om dessa aspekter av judisk identitet. Eleverna kommer att lära sig om judisk kultur i Polen före andra världskriget, om språket jiddisch som där talades och även olika yttringar av judisk tro. Framförallt sätts Polens judar in i ett historiskt sammanhang.

I slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet kom många judar från Östeuropa till Sverige. Många av de judar som bor i Sverige idag har sin tillhörighet i ashkenazisk judenheten. I fördjupningen lär sig eleverna därför om den bakgrund som svenska judar har vilket är en del av skolans kunskapsmål. De lär sig också bakgrunden till

språket jiddisch som är ett av Sveriges nationella minoritetsspråk vilket också är ett av skolans kunskapsmål.

Koppling till ämnet historia (Grundskolan)

Ämnets syfte

Resursen ska hjälpa eleverna att få en djupare förståelse av vad Förintelsens kom att leda till, vad som försvann. Uppgiften skapar därigenom bättre förutsättningar för undervisning om Förintelsen.

Det som uppgiften här främst ger eleverna är en historisk referensram (som kan kopplas till judar som nationell minoritet i Sverige idag).

Central innehåll för åk 7 - 9

Uppgiften lyfter innehåll från flera olika delar av det centrala innehållet men fokuserar främst på det som beskrivs som "nationalism och olika former av demokrati och diktatur i Europa". I materialet finns en hel del om hur judisk nationalism utvecklar sig under 1800-talet och början av 1900-talet och dessa idéers påverkan på människor i Polen. Det beskrivs också hur Polen går från demokrati till diktatur fram till 1938 samt hur antisemitiska föreställningar påverkar Polens lagar.

Eftersom uppgiften är tänkt att ingå som en förberedelse för undervisning om Förintelsen är materialet kopplat till detta centrala innehåll ("världskriget, deras orsaker och följder. Förtryck, folkfördrivningar och folkmord").

Uppgiften är tänkt att ge en bättre förståelse för den nationella minoritetsgruppen judar.

Koppling till ämnet historia (Gymnasium)

Ämnets syfte

Materialet ska ge eleverna en större förståelse för Östeuropa och den judiska minoriteten kopplat till olika förändringsprocesser som upplysningen, den industriella revolutionen, nationalismens uppkomst, den stora emigration och slutligen världskriget. Den lyfter flera viktiga aktörer under tiden 1700 - 1938 framförallt kopplade till judisk minoritet. Judisk minoritet i Europa sätts därför i ett historiskt sammanhang och kan därigenom bli en del av elevernas referensram.

Mycket av det som eleverna möter i materialet är bekant men det redovisas ur ett specifikt perspektiv, det judiska. Eleven får möjlighet att se hur ett förändrat perspektiv påverkar upplevelsen av det förflutna.

Genom att eleverna förstår bakgrunden till att det finns en judisk minoritet i Sverige idag och förstår hur mångfaldig denna identitet kan eleven förstå aktuella frågor som vikten av att skydda nationella minoriteter, vikten av att motarbeta antisemitiska föreställningar.

Eleverna kommer också att se hur ett kulturarv har betydelse för identitets- och verklighetsuppfattning hos människor.

De kunskaper/ förmågor som eleven främst arbetar med är:

1. Kunskaper om tidsperioder, förändringsprocesser, händelser och personer utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Förmåga att använda en historisk referensram för att förstå nutiden och för att ge perspektiv på framtiden.

Centralt innehåll (Historia 1b)

De delar av det centrala innehållet för kursen historia 1b som materialet anknyter till är: "industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen i Sverige och globalt" men också förändringsprocesser som "migration" och företeelser som "folkmord" (i det att läraren efter övningen fortsätter med Förintelsen).